

Interventionslogik for prioritet nr. 4 "En funktionel region"

LÆSEVEJLEDNING

For en optimal forståelse af teksterne bedes du være opmærksom på følgende rammebetingelser for programudkastet:

- Det planlagte Interreg-program er opdelt i fire prioriteter, hvis indhold blev valgt på grundlag af en analyse af de fælles grænseoverskridende temaer i den samlede region. Der kan kun tages højde for temaer, der er fælles for programområdet.
- For hver prioritet er der blevet valgt et eller flere såkaldte "specifikke mål". Ordlyden og udformningen af disse er specificeret af EU-Kommissionen og kan ikke ændres. Beskrivelsen er udtryk for den konkrete implementering af disse specifikke mål i programområdet.
- Beskrivelsen af de enkelte specifikke mål under B. følger kravene i den såkaldte interventionslogik, hvis ramme er fastsat af EU-Kommissionen. Interventionslogikken består af følgende elementer, der indbyrdes relaterer til hinanden: 1. Udfordringer - 2. Tilstræbte resultater og mål - 3. Planlagte tiltag for at nå målene - (4. Måling af målopfyldelsen - endnu ikke inkluderet her)
- Afsnit A. om den overordnede strategi for prioriteten viser sammenhængen mellem de enkelte specifikke mål.

A. Strategi for prioriteten

Samling af de individuelle specifikke mål: Dette afsnit skal opsummeres som det sidste med udgangspunkt i resultaterne fra temaanalysen og de nedenstående IL af de enkelte specifikke målsætninger, deriblandt: Udfordringer og planlagte løsningsmetoder/målsætninger på tværs af prioriteterne, prioritetsoverlappende emneområder og så videre, erfaringer fra 5A, forbindelse til Østersøstrategien.

Prioritet 4 sigter mod at forbedre den strategiske og institutionelle kapacitet samt rammerne for det grænseoverskridende samarbejde, herunder at reducere barrierer. Rammevilkårene inkluderer love og regler, kultur og traditioner eller simpelthen også bare manglende grænseoverskridende bevidsthed, information, viden og interesse – dvs. i princippet alt, hvad der begrænser og forhindrer grænseoverskridende samarbejde.

Udover selve forbedringerne vil der også være tale om øget forankring og institutionalisering af det grænseoverskridende samarbejde og fortsættelse og videreudvikling af strukturer og resultater, der allerede er skabt.

Nedbrydning af barrierer og forbedring af rammerne for det grænseoverskridende samarbejde skal opnås i forbindelse med to specifikke mål:

- Styrket effektivitet for offentlige forvaltninger ved at fremme deres samarbejde på det juridiske og forvaltningsmæssige område og samarbejdet mellem borgere på den ene side og institutionerne på den anden side for at fjerne juridiske og andre barrierer i grænseregioner
- Etablering af fælles tillid, især ved at give tilskyndelse til people-to-people-aktiviteter.

Den første specifikke målsætning henvender sig primært til det politiske og administrative niveau, der på den ene side kender barrierer og forhindringer for det grænseoverskridende samarbejde ud fra deres daglige erfaringer og på den anden side har mulighed for aktivt at påvirke og tilpasse rammevilkår. Den anden specifikke målsætning involverer samfundet og borgerne, hvis hverdag på en særlig måde er præget af livet i en grænseregion. Borgerprojekter har også som formål at reducere grænserne yderligere i folks sind og skabe en bevidsthed om en fælles identitet i grænseregionen samt mere interkulturel forståelse. Samlet set giver begge specifikke målsætninger mulighed for en bred tilgang til at forbedre det grænseoverskridende samarbejde i det dansk-tyske grænseområde ved at kombinere forskellige niveauer, aspekter og perspektiver med hinanden inden for dette komplekse emneområde.

Prioriteten har indholdsmæssigt en tværgående tilgang og er derfor åben for alle relevante temaområder, dog således, at fokus altid skal være på det grænseoverskridende samarbejde.

Generelle oplysninger

I forlængelse af temaanalysen og erfaringerne fra Interreg 5A forstås følgende områder som programregionens styrkepositioner:

- Life Science, sundhedsinnovation, medicinsk teknologi, medicinsk bioteknologi og velfærdsteknologi.
- Vedvarende energi og energieffektivitet, cleantech og grøn bioteknologi.
- Turisme, kulturelle og kreative erhverv.
- Fødevarerindustri.
- Maritime erhverv.
- Mobilitet og logistik.
- Industri 4.0, robotteknologi og automatisering.

Emneområderne bæredygtighed, antidiskrimination, lighed, digitalisering og sprog defineres som tværgående emneområder i programmet og er lige relevante for alle prioriteter. Disse tværgående emneområder og deres konkrete implementering i programmet beskrives mere detaljeret i det senere programudkast som en del af programstrategien.

B.1 Specifik målsætning 1 "Styrket effektivitet for offentlige forvaltninger ved at fremme deres samarbejde på det juridiske og forvaltningsmæssige område og samarbejdet mellem borgere på den ene side og institutionerne på den anden side for at fjerne juridiske og andre barrierer i grænseregioner"

1. Motivation for valg af det specifikke mål

Hvad er de grænseoverskridende udfordringer, som programmet sigter mod at tackle med dette specifikke mål? Hvad er udgangssituationen med relation til Interreg 5A?

Det grænseoverskridende samarbejde i programområdet er karakteriseret ved en lang række aktører, der samarbejder med hinanden på forskellige plan, inden for forskellige emneområder og på forskelligt niveau

(formelt og mindre formelt). Det tilstræbes efter bedste evne at opretholde forankringen af mange velstartede samarbejder, men det kunne gøres betydeligt bedre, hvis samarbejdet prioriteredes højere i de enkelte institutioner gennem en mere dedikeret indsats (commitment) og tilsvarende implementering i respektive egne strategier samt mere fyldestgørende allokering af ressourcer til formålet. Navnlig parterne bag Interreg-programmet føler selv et stort ansvar for den videre udvikling af samarbejdet, som dog ofte primært er præget af at gennemføre selve Interreg-programmet eller er begrænset til nogle få emneområder.

Det resulterer i, at samarbejdet inden for nogle emneområder endnu ikke er udviklet godt nok, og et stort potentiale for grænseoverskridende merværdi ligger uudnyttet hen. I årenes løb har mange aktører fået forskellige niveauer af viden og erfaring med hensyn til, hvad der er vigtigt for det grænseoverskridende samarbejde. Dette inkluderer viden om hinanden, måder at arbejde på, institutioners rammevilkår, ansvar og forandringer, som de udsættes for. Denne viden genopbygges ofte på ny fra gang til gang og fra partnerskab til partnerskab, men forankres ikke og går ofte tabt, når enkelte projektmedarbejdere og "caretakers" fratræder.

Derudover findes der andre barrierer for et tættere samarbejde, som især vedrører det juridiske eller administrative niveau, og som er til gene eller endog til hinder for et samarbejde (jf. også "b-solutions: solving border obstacles", Europakommissionen).

Udover, at der findes forhindringer, skaber udviklingen i programregionen imidlertid også et stort potentiale for at intensivere samarbejdet, f.eks. opførelsen af den faste Femern Bælt-forbindelse eller andre udviklingsprojekter på andre områder samt de fælles udfordringer, der i øjeblikket opstår gennem Covid-19-pandemien. Dette gælder blandt andet en manglende synlighed som naboer på grund af Covid19--restriktionerne og dermed manglende synlighed af grænseoverskridende aktiviteter; dertil kommer manglende accept af grænseoverskridende samarbejde og et samlet Europa.

Sidst men ikke mindst er det dog især projekterne igangsat i forbindelse med Interreg 5A, der har skabt forudsætningerne for yderligere udvikling og forankring af samarbejdet på administrations- og institutionsniveau, så borgerne i regionen drager fordel af merværdien ved det grænseoverskridende samarbejde. Hertil hører samarbejdet inden for beredskab/redningstjeneste, førstehjælp, samarbejde mellem forvaltninger i landdistrikterne for at imødegå udfordringerne ved den demografiske forandring, samarbejde, der gør det muligt for unge mennesker at være med til at forme fremtiden aktivt i programområdet samt det langsigtede samarbejde mellem museer i regionen.

2. Tilstræbte resultater og mål

Hvilken omstilling/ændring i forhold til udfordringerne skal opnås med programmiderne? Hvilke konkrete mål sætter programmet sig i den henseende?

Etablerede temaer skal videreudvikles og nye emneområder identificeres for at udvide det strategiske dansk-tyske samarbejde til også at omfatte andre emneområder, der især adskiller sig fra at være en ren gennemførelse af selve Interreg-programmet. Udvidelsen af samarbejdet til også at omfatte andre emneområder bør altid have fokus på at skabe en merværdi for borgerne i regionen, hvor sidstnævnte på en rimelig måde bør

inddrages i gennemførelsen af projekterne, så vidt dette er muligt og relevant. Videre- og nyudvikling tilstræbes med hensyn til 1) det grænseoverskridende arbejdsmarked, 2) et tættere samarbejde mellem kommuner og partnere i landdistrikter og byområder for at få de territoriale 'tandhjul' til at passe bedre sammen, 3) på områder, hvor der skal være mere involvering af unge mennesker, og 4) på programpartnerniveau med henblik på en mulig institutionalisering af det grænseoverskridende samarbejde, f.eks. i form af en EGTS.

På den måde skal samarbejdet gøres mere målrettet og synliggøre en størst mulig effekt med henblik på en bedre koordinering af den regionale udvikling i programregionen, så denne styrkes generelt. Bedre synliggørelse af den grænseoverskridende merværdi for regionen og dermed for Europa skal bidrage til at tiltrække nye aktører og interesserede parter og dermed blive til en katalysator for fremtiden, så forhindringer kan fjernes mere og mere med tiden.

Eksisterende viden og erfaringer fra grænseoverskridende samarbejder skal samles, så andre aktører også kan drage fordel af dem og dermed udvide deres kompetencer på baggrund heraf.

Nye aktiviteter bør sættes op på en sådan måde, at deres gennemførelse og forankring prioriteres højt af de involverede partnere, også med hensyn til tilstrækkelig tilvejebringelse af ressourcer for at sætte dem på den nødvendige "politiske dagsorden".

Samlet set skal aktiviteterne vise en klar fremgang i forhold til Interreg 5A ved at eksisterende emneområder videreudvikles på en synlig måde og således når op på et nyt niveau af samarbejde. Men der skal også identificeres nye emneområder, der endnu ikke har været taget op grænseoverskridende, og der skal involveres nye målgrupper, som endnu ikke har været tilstrækkeligt inddraget i det dansk-tyske samarbejde. Dermed skal der skabes en bedre udgangssituation for det fremtidige samarbejde mellem administrationer og institutioner, som også er til gavn for borgerne.

3. Støtteberettigede tiltag

Hvordan skal programmets mål opnås? Hvilke konkrete foranstaltninger skal fremmes under denne specifikke målsætning? Og som en tilføjelse: Hvilket bidrag vil disse foranstaltninger sandsynligvis yde til Østersøstrategien?

Følgende aktiviteter er identificeret i løbet af programmeringsprocessen i forbindelse med undersøgelser, evalueringer med medvirkning af aktører og relevante erfaringer fra de tidligere programmer og burde kunne bidrage til at nå programmets mål.

- a) Samarbejde og grænseoverskridende koordinering af administrationer og institutioner inden for alle emneområder, der forbedrer det grænseoverskridende samarbejde og styrker den grænseoverskridende kapacitetsopbygning til gavn for og synlighed af den grænseoverskridende merværdi for borgerne i regionen (f.eks. på arbejdsmarkedet)
- b) Medarbejderudveksling og observation/gæstevisit, herunder overførsel af viden i administrationer og institutioner for at få viden om de respektive andre(s) måder at arbejde på, rammevilkår og ansvar, forbedre egne kompetencer og styrke den grænseoverskridende kapacitet samt som grundlag

- for yderligere strategisk samarbejde (herunder erfaringsudveksling med andre grænseoverskridende regioner med lignende udfordringer)
- c) Etablere en bæredygtig pulje, der samler akkumuleret viden og know-how samt tilgange til afvikling af grænseoverskridende barrierer i programområdet, identificere nøgleaktører og gøre dem tilgængelige for andre og nye aktører for at lære af dem
 - d) Udvikle og udvide tematiske strategier og handlingsplaner ud over gennemførelse af selve Interreg-programmet i snæver forstand, især gennem programpartnerne og andre centrale aktører i programområdet
 - e) Gennemførlighedsundersøgelser vedr. nye, især strategiske projekter mellem administrationer og institutioner, som senere vil blive forankret hos partnerne, herunder til gennemførelse af en EGTS (europæisk gruppe for territorielt samarbejde)

Bidrag til Østersøstrategien

Denne specifikke målsætning indebærer ikke noget direkte bidrag til konkret handling indenfor Østersøstrategien. Der er snarere tale om et indirekte bidrag til, at rammerne for gennemførelsen af Østersøstrategien for fremtiden forbedres på forskellige handlingsniveauer.

4. Målgrupper

Programpartnere og interessenter inden for relevante områder af det grænseoverskridende samarbejde på lokalt, regionalt og, hvor det er relevant, nationalt niveau, herunder videninstitutioner, arbejdsformidlinger, jobcentre og kommuner.

B.2 Specifik målsætning 2 "Etablering af fælles tillid, især ved at give tilskyndelse til people-to-people-aktiviteter"

1. Motivation for valg af det specifikke mål

Hvad er de grænseoverskridende udfordringer, som programmet vil imødegå med dette specifikke mål? Hvad er udgangssituationen i forhold til Interreg 5A?

Et vigtigt rammevilkår for grænseoverskridende samarbejde og sammenhængskraft i den dansk-tyske region er gensidig tillid og en gensidig forståelse og anerkendelse af hinandens kultur, sprog, værdier og holdninger.

Mens den nære dansk-tyske grænseregion med dens eksemplariske behandling af minoriteter har en lang historisk tradition for samarbejde, er det i andre dele af programregionen ikke tilsvarende naturligt at tænke samarbejde henover grænsen, hvilket ofte bunder i mentale barrierer i form af manglende kendskab til det andet lands kultur, sprog og traditioner.

Sameksistensen af kulturer i hverdagen letter mødet, udvekslingen og samspillet mellem danske og tyske borgere i mange henseender. Ligeledes er der en bevidsthed om, at de mange muligheder og særlige ligheder, herunder på det kulturelle område, øger interessen for hinanden på begge sider af grænsen. Det er kun gennem konkret erfaring, at tilliden mellem borgerne på begge sider af grænsen kan vokse. Dette er især en udfordring for de egne, der ligger længere væk fra den umiddelbare landegrænse eller er adskilt af Østersøen.

Kulturelle forskelle i programregionen, som blandt andet kommer til udtryk i mentalitetsforskelle, betyder ofte, at det kræver en særlig indsats at lære hinanden at kende.

Erfaringerne fra de forgangne programperioder viser, at møder og erfaringsudvekslinger er afgørende for at mindske fordomme og for at leve i en naturlig sameksistens. På samme måde beriger grænseoverskridende kulturelle aktiviteter også blandt andet erhvervslivet og øger attraktiviteten i programregionen.

Møder mellem borgere inden for de såkaldte "borgerprojekter" spiller en særlig rolle i forhold til at nå ud til borgerne, lette og fremme det grænseoverskridende samarbejde og opbygge og opretholde relationer. Med henblik på fremtidig samhørighed er det en særlig opgave at vække og udvikle unge menneskers interesse for naboregionen på et tidligt tidspunkt. Den voksende tillid mellem borgerne på begge sider afspejles i den kulturelle sameksistens, styrker livskvaliteten og bidrager til at nedbryde barrierer i det grænseoverskridende samarbejde.

I de forgangne Interreg-programmer blev "borgerprojekter" både gennemført som større projekter og i form af "mikroprojekter" som led i de regionalt forankrede "paraplyprojekter".

I Interreg 6A-programmet vil der atter kunne gennemføres større "borgerprojekter", og der etableres endvidere en fælles fond til gennemførelse af mindre "borgerprojekter".

Denne fond vil støtte målgrupper i hele programgeografien og have særligt fokus på indsatser i de områder, hvor kendskabet til nabolandet ikke er så stort – særligt i områder, der ligger længere væk fra den umiddelbare landegrænse eller er adskilt gennem Østersøen.

De mindre projekter i denne fond skal sammen med de større "borgerprojekter" ses som ét af værktøjerne til at bringe borgere direkte sammen for derved at lære hinanden at kende og opbygge gensidig tillid til nabolandet.

2. Tilstræbte resultater og mål

Hvilken omstilling/ændring i forhold til udfordringerne skal opnås med programmidlerne? Hvilke konkrete mål sætter programmet sig i den henseende?

Den overordnede målsætning for det specifikke mål 4.2 er, at den gensidige tillid blandt borgerne i programregionen indtil 2030 skal styrkes. Det skal især ske igennem mellemfolkelige tiltag, hvor borgernes interkulturelle forståelse for hinanden øges. Hermed menes blandt andet, at borgernes viden om dansk og tysk levevis, kultur og den fælles historie hen over grænsen øges. Hertil hører også, at forudsætningerne for at lære det danske og tyske sprog forbedres.

Forventningen er, at der igennem "borgermøder" opstår en stadig stigende offentlig bevidsthed om betydningen af de interkulturelle forskelle og deres muligheder for at gøre programregionen til noget særligt. Kontakterne mellem borgerne på tværs af grænsen bliver mere permanente, og borgerinddragelse i fælles aktiviteter stadig mere omsiggribende. De mentale barrierer for kontakt med borgere på den anden side af grænsen sænkes.

Aktører fra kommuner, foreninger, det frivillige arbejde m.v. ser det som en naturlig del af deres virke at gennemføre aktiviteter på tværs af grænsen. Borgere i forskellige aldre og med forskellig social og kulturel baggrund ser naboregionen på tværs af grænsen som en del af deres dagligdag eller møder den mere åbent end tidligere.

3. Støtteberettigede tiltag

Hvordan skal programmets mål opnås? Hvilke konkrete foranstaltninger skal fremmes under denne specifikke målsætning? Og som en tilføjelse: Hvilket bidrag vil disse foranstaltninger sandsynligvis yde til Østersøstrategien?

Nedenstående aktiviteter er identificeret i løbet af programmeringsprocessen i forbindelse med undersøgelser, evalueringer med medvirkning af aktører og relevante erfaringer fra de tidligere programmer og burde kunne bidrage til at nå programmets mål.

Emneområderne for fondens mindre borgerprojekter og også de større projekter under denne specifikke målsætning favner bredt og er baseret på det overordnede mål om at styrke den gensidige tillid mellem borgerne på tværs af grænsen, blandt andet gennem bedre interkulturel forståelse. Udover emner som kultur (f.eks. musik, kunst, film, litteratur), sprog, sport, fritid og så videre, som allerede er kendt fra tidligere "mikroprojekter", kunne man f.eks. også forestille sig emner inden for natur og miljø, klima, videnskab, sundhed, diskrimination, politik og andre emner, som vedrører børn, unge og voksne på begge sider af grænsen. Udtrykket "kultur" fortolkes således bredt for på den måde at nå programmets mål.

Om samfundsprojekter er vellykkede, afhænger i høj grad af personlige møder. De ville derfor blive særlig hårdt ramt i tilfælde af restriktioner af rejser og sociale kontakter som følge af COVID-19-pandemien. Jo længere denne situation varer, desto mere kreativitet er nødvendig for at udvikle nye formater for møder og samarbejde.

- a) Fremme af borgerprojekter gennem målrettet PR-arbejde, PR-kampagner, videndeling, tilrettelæggelse af borgermøder samt gennem støtte fra allerede eksisterende samarbejder mellem foreninger og lignende inden for forskellige områder. Som eksempler på grænseoverskridende begivenheder, hvor borgere mødes, kan nævnes "people's meetings" og "demokratifestivaler".
- b) Ungdomsprogram DK-DE: Planlægning og gennemførelse af projekter med udveksling og møder mellem unge i form af studieture og forenings samarbejde, hvor kontakterne skal styrkes og fastholdes.
- c) Fremme af facilitering og etablering af grænseoverskridende klubber og foreninger.
- d) "Uddannelse" af frivillige, der beskæftiger sig med det dansk-tyske samarbejde, herunder tilegnelse af dansk-tyske sprogkundskaber og interkulturelle kompetencer.

- e) Fremme af sproglig og interkulturel kompetence, f.eks. gennem udvikling af moderne undervisningsmidler, situations- og kontekstbaserede sprogtilbud med passende undervisningsmidler til børn, unge og voksne.
- f) Sprogkurser og kulturelle workshops til fremme af den dansk-tyske interkulturelle forståelse inden for projektpartnerskabet og/eller over for projektets målgrupper.
- g) Desuden kan fondens mindre projekter inden for det specifikke mål (4.2) fungere som pilotprojekter og værktøjer til at afprøve innovative ideer og værktøjer med henblik på fortsat grænseoverskridende samarbejde i et "større" projekt med samme eller forskellige prioriteter.

Bidrag til Østersøstrategien

Aktiviteterne bidrager også til målene i Østersøstrategiens kulturprioritet, især når det handler om at få folk til at mødes og bygge broer på tværs af kulturelle, sociale og politiske forskelle.

4. Målgrupper

Den primære målgruppe er borgere i programregionen, herunder særligt børn og unge. Medierne og regionens mindretal kan bidrage til formidling af interkulturel forståelse og interkulturelle kompetencer.

Støttemodtagerne kan blandt andet være uddannelsesinstitutioner, organisationer (kommuner m. fl.), foreninger (NGOer), kulturinstitutioner og øvrige interesseorganisationer.